

6.2.37
7/5202

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 734

28 MAYIS 2008

Konu :Yazılı Soru Önergesi

7088

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi :** a) T.B.M.M Başkanlığı'nın 27.10.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5202- 9132/19426 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 30.10.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-94-12/4374 sayılı yazısı.

Amasya Milletvekili Sayın Hüseyin ÜNSAL'ın Bakanlığımıza tevcih ettiği, 7/5202 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 ncu maddesi gereği, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve DSİ Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.



Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK 1- Önerge Cevabı (4 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

AMASYA MİLLETVEKİLİ SAYIN HÜSEYİN ÜNSAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5202)

Sorular 1-5 :

- Amasya İlinde, üretim lisansı almak için başvurulanan Hidroelektrik Santrallerinin, konumu, kurulu gücü, üretim miktarı ve öngörülen işletmeye geçiş tarihleri nedir?
- Bu santrallerin hangilerine üretim lisansı verilmiştir? Lisans tadili talebi yapıldı ise, tadillerin kapsamı nedir ve hangi gerekçelerle tadil talepleri kabul edilmiştir?
- Hidroelektrik Santrallerinin lisans kabullerinde çevreye verecekleri zarar göz önünde bulundurulmuş mudur?
- Amasya ilindeki Hidroelektrik Santralleri içinde, lisansları verildikten, sonra proje değişikliklerine gidilen Hidroelektrik Santralleri hangileridir? Bu proje değişikliklerinin kapsamı nedir ve hangi gerekçelerle bu değişikliklere izin verilmiştir?
- Bazı Hidroelektrik Santrallerinin cebri borularla üretim yapması öngörülmüş iken daha sonra proje değişiklikleri ile açık kanallarla suyun nakline izin verildiği doğru mudur? Daha fazla çevre sorunlarına neden olan bu uygulamaya izin verilmesinin gerekçeleri nedir?

Cevaplar 1-5 :

Hidrolik kaynaklı elektrik üretimine uygun alanların belirlenmesi Elektrik İşleri Etüt İdaresi ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün (DSİ) yetkisi dahilindedir. Başvuru yapılması uygun projeler DSİ internet sayfasında yayınlanarak özel sektör yatırımlarına açılmaktadır. Elektrik üretimine uygun alanın özel sektör tarafından bulunması durumunda, özel sektör yatırımcıları tarafından geliştirilen projelere ilişkin fizibilite raporları DSİ tarafından yapılan inceleme sonucu uygun bulunması ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin beşinci fıkrasının (c) bendi hükmü gereği DSİ ile yapılmış Su Kullanım Hakkı Anlaşmasının veya Su Kullanım Hakkı Anlaşması imzalayabilmeye hak kazandıklarının belgelenmesi sonrasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca (EPDK) değerlendirmeye alınmaktadır. Projelerin çevre ile etkileşimleri Çevre ve Orman Bakanlığının Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürlüğünce incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Bu husus firmalar ile DSİ Genel Müdürlüğü arasında imzalanan Su Kullanım Hakkı Anlaşmasında bu hususa ilişkin hükümler yer almaktadır.

Amasya'da kurulacak üretim tesisleri için EPDK'ya ek'te verilen tablodan da görüleceği gibi 11 adet başvuruda bulunulmuştur. Lisans almış olan Masat Enerji Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin Midilli HES ve Yavuz HES üretim lisansları üretim tesisine ilişkin adres bilgileri ve sisteme bağlantı noktası ile ilgili tadiller EPDK tarafından gerçekleştirilmiştir. Şirketin 26,2 MWm/24,79 MWe kurulu gücündeki Midilli HES üretim tesisinin kurulu gücünün 33,423 MWm/32,548 MWe'ye ve 17,69 MWm/16,74 MWe kurulu gücündeki Yavuz HES üretim tesisinin kurulu gücünün 23,40 MWm/22,5 MWe'ye çıkarılmasına ilişkin lisans tadil talebi bulunmakta olup söz konusu tadil talebi değerlendirme aşamasındadır. Şirketin tadil talebine ilişkin EPDK tarafından DSİ Genel Müdürlüğünün görüşü alınmış olup tadil talep edilen kurulu güce ilişkin bağlantı görüşlerinin alınması akabinde; talep Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 13 ncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında EPDK'ca karara bağlanacaktır.

Amasya ili genelinde müracaat edilen projeler Yeşilirmak ve yan kolları üzerinde projelendirilmiş nehir tipi santraller olduklarından açık kanal ve yer yer tünelli iletim hatlarına sahip projelerdir. Kapalı sistemli (ileti hattı borulu) proje bulunmamaktadır. Açık kanalla taşınan sular santral yapısı yakınında belli bir noktadan sonra cebri boru içerisine alınarak santral yapısında enerji üretilecek şekilde projelendirilmektedirler. Formülasyon seçimi ve maliyetler tamamen yatırımcı firma yükümlülüğündedir.

Soru 6:

Umutlu Köyü çevresinde Hidroelektrik Santralleri inşası sırasında tarım arazilerine zarar verildiği doğru mudur? Bu konuda demokratik tepkilerini gösteren Umutlu Köyü halkının taleplerinin dikkate alınmamasının gerekçeleri nedir?

Cevap 6:

Umutlu köyü yakınlarında Yavuz HES bulunmaktadır. Yavuz HES'te kuyruksuyu kanalının Yeşilirmak ile bağlantı noktasında oluşan olumsuzluklar ve tesisin mansap şartlarının sağlanamaması sebebiyle revize fizibilite raporu hazırlanmıştır. Yavuz HES'den hemen sonra mansapta Karayel HES projesi bulunmakta, mevcut haliyle bu projenin ve DSİ tarafından önceki yıllarda yapılan seddelerin zarar görmesi muhtemel olduğundan firma tarafından bir revize çalışma yapılmıştır. DSİ Genel Müdürlüğünce teknik yönden gerekli görülen bu çalışmaya tarım alanlarından geçileceğine dikkat çekilmiş ve kamulaştırma maliyetlerinin yükseleceği, inşaat aşamasında bir takım problemlerin doğacağı görüşü bildirilmiştir. Proje maliyetinin ve kamulaştırma giderlerinin enerji üretimi yapacak firma tarafından karşılanacak olması sebebiyle DSİ Genel Müdürlüğünün herhangi bir yaptırımı bulunmamaktadır.

Sorular 7, 9:

- Amasya ilindeki Hidroelektrik Santrallerinden tarım arazilerine verilecek suyun yeterli olup olmayacağı konusunda bir çalışma yapılmış mıdır? Eğer böyle bir çalışma yapılmadı ise, yöre tarımını doğrudan etkileyecek bu unsurun araştırılmamasının gerekçeleri nedir?

- Bu tarım ve çevreyi yok sayan bu politika, Sayın Başbakanın "Ben çevrecinin danışkısıyım" sözleriyle özetlediği politika ile bağdaşmakta mıdır?

Cevaplar 7, 9:

Proje ile ilgili olarak projeden etkilenecek vatandaşların bilgilendirilmesi için Amasya İl Çevre ve Orman Müdürlüğünce çeşitli defalar halkın katılımı toplantıları düzenlenmekte ve vatandaşlara bilgiler verilmektedir. Bu toplantıların sıklığı, sayısı ve yer seçimi tamamen İl Çevre ve Orman Müdürlüklerini ilgilendirmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğünce enerji projeleri kontrol edilirken her proje için hassasiyetle menba ve mansap ilişkisi, genel proje hidrolojisi, genel jeoloji vb. konular ile su hakları incelenmektedir. Önceki yıllarda işletmeye alınmış veya ileriki yıllarda işletmeye alınacak olan tesisler de dikkate alınarak su hakları tespit edilmektedir. Enerji üretimi yapacak olan firmalar öncelikli olarak bu haklarını temin etmekle yükümlüdürler ve bu yükümlülükleri Su Kullanım Hakkı Anlaşmasında da bağit altına alınmaktadır. Ayrıca DSİ Genel Müdürlüğü havza bazında ileriki yıllarda havzanın gelişimine bağlı olarak içmesuyu, sulama suyu vb. konularda doğacak ilave ihtiyaçların temini söz konusu olduğundan tahsis önceliklerini belirleme ve değişiklik yapma yetkisini elinde bulundurmaktadır. Bu hususlar Su Kullanım Hakkı Anlaşmalarının ilgili maddelerinden Madde 4' de "*Hidroelektrik enerji üretim tesislerinin bulunduğu bölgenin havza gelişimine paralel olarak DSİ tarafından yürütülmekte*

olan çalışmalar çerçevesinde, havzadaki mevcut, inşa halinde ve mutasavver projeler (kesin proje, planlama, master plan, ön inceleme ve ilk etüt) kapsamında içme-kullanma, turizm ve endüstri suyu temini, sulama, taşkın koruma ve enerji maksatları ile bunların dışında olabilecek başka maksatlara yönelik olarak diğer kuruluşlara ve tüzel kişilere tahsis edilecek suların miktar ve zamanlamasını belirleyecek olan işletme planları DSİ tarafından yapılır ve şirkete bildirilir. Şirket bu planlara uymakla yükümlüdür.” denilmektedir.

Şirket, dere yatağının su alma yeri mansabında doğal hayatın idamesini sağlayacak ve bu kesimde su haklarını karşılayacak miktardaki suyu yatağa bırakacaktır. Doğal hayat için dere yatağına bırakılacak suyun miktar ve zamanlaması, kurulacak hidroelektrik enerji üretim tesisleri ile ilgili şirket tarafından hazırlanarak Çevre ve Orman Bakanlığından onay alınacak olan ÇED, ÇED Ön Araştırma Raporunda belirlenecektir. İlgili mevzuat çerçevesinde ÇED veya proje tanıtım dosyası gerektirmeyen projelerde ise fizibilite raporunda belirlenen ve DSİ tarafından uygun görülen miktardaki su, doğal hayatın idamesini sağlamak üzere şirket tarafından dere yatağına bırakılacaktır.

Şirket tarafından inşa edilecek enerji üretim tesislerinin menba ve mansabında değişen ve gelişen şartlar çerçevesinde, havzada ihtiyaçların önceliği, havzanın gelişim durumu ve menba mansap ilişkisi göz önünde bulundurularak, bu hidroelektrik santral projesi ile ilgili ilk Su Kullanım Hakkı Anlaşmasının imzalandığı tarihten itibaren 20 yıllık periyotlar sonunda, havzadaki hidrolojik veriler, mevcut ve mutasavver projelerdeki değişiklikler ile ihtiyaçların güncelleştirilmesi, yeni projelerin geliştirilmesi ve buna bağlı olarak önceden tespit edilmiş işletme planında DSİ tarafından geçici veya sürekli olarak değişiklik yapma hakkı saklıdır. Değişiklik yapılması halinde DSİ söz konusu değişiklikleri şirkete bildirir. Şirket bu planlara uymak zorundadır.

Soru 8 :

Amasya ilindeki Hidroelektrik Santrallerinin çevreye verecekleri olası zararlar konusunda herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Eğer böyle bir çalışma yapılmadı ise, çevrenin katledilmesine neden olacak uygulamaların önüne nasıl geçilecektir?

Cevap 8 :

Çevre ile ilgili ÇED raporları Çevre ve Orman Bakanlığının Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürlüğüne incelenmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Nihai karar söz konusu Genel Müdürlükçe verilmektedir. Ancak ÇED süreci devam eden bir süreç olup projelerin çevreye beklenmedik ve hesaplanmadık bir olumsuz etkisinin görülmesi, tespit edilmesi durumunda yeniden gözden geçirilerek faaliyetlerin askıya alınması ve çevreye zarar vermeyecek çalışmaların yapılması yetkisi yine ilgili Devlet Kurumlarındadır.

AMASYA İLİNDE KURULACAK YENİLENEBİLİR KAPSAMINDAKİ ÜRETİM TESİSLERİ BAŞVURULARI

Şirket Adı	Proje Adı	Tesis Tipi	Kurulu Güç MW	Durum	Lisans Verilme Tarihi	Lisans Numarası	Tesis Tamamlama Tarihi	Ortalama Yıllık Enerji Üretimi kWh
Hameka Hidroelektrik Enerji Üretim AŞ.	Taşova-Yenidereköy HES	kanal tipi	2	Lisans verildi	22.06.2006	EÜ/7999-1/650	22.03.2009 30.01.2009 geçici kabul ile işletmeye geçti	10.080.000
Masat Enerji Elektrik Üretim ve Tic.Ltd.Şti.	Midilli HES	kanal tipi	26,2	Lisans verildi	07.12.2006	EÜ/996-4/751	07.02.2010	105.058.000
Masat Enerji Elektrik Üretim ve Tic.Ltd.Şti.	Yavuz HES	kanal tipi	17,69	Lisans verildi	07.12.2006	EÜ/996-3/750	07.04.2010	72.284.000
Avkal Enerji Elektrik Üretim ve Tic. Ltd. Şti.	Kale HES	kanal tipi	24,63	Lisans verildi	10.09.2008	EÜ/1747-2/1255	10.01.2012	103.990.000
Su-Gücü Müh. Elk. Mak. İnş. Proje Tur. Enerji. Üretim ve Tic. Ltd. Şti.	Kuyulu Reg. ve HES	kanal tipi	2,587	Lisans verildi	05.02.2009	EÜ/1961-2/1395		9.224.626
GA Elekt. Ener. Ürt. Sat. San. ve Tic.Ltd.Şti.	Umutlu HES	kanal tipi	23,56	Lisans verildi	30.10.2008	EÜ/1820-14/1292		86.050.000
Diz-Ep İç Mimarlık Dekorasyon Mobilya Gıda Ür.İnşaat Malzemeleri Taah. Tic.Ltd.Şti	Bektemur HES	kanal tipi	3,6	uygun bulma				
Is-ka Elektrik Enerji Üretim ve Ticaret Limited Şirketi	Duru Reg. ve HES		12,5	Lisans verildi	05.03.2009	EÜ/2001-6/1414	05.03.2013	
Turhal Enerji Üretim Elektrik ve Ticaret Ltd. Şti.	Osmançık HES	kanal tipi	13,84	inceleme değerlendirme				
Nisan Elektromekanik Enerji San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yaprak HES	kanal tipi	23,368	Lisans verildi	20.11.2008	EÜ/1845-28/1322	20.03.2011	67.663.000
S.B.S.M Enerji üretim Ltd. Şti.	Aşağı Mahalle HES	kanal tipi	7,07	inceleme değerlendirme				